

Iš drungno įmygio Babakaras buvo nublokštas tiesiai į au-
dringos nakties užesį ir atsipeikėjo suglumęs, apsuptas triukšmo.
Griaustinis grumeno. Stogo skardos girgždėjo. *Pié bwa** šakos
traškėjo, paskui šlumštelėdavo žemėn, o mangai krito tarsi akme-
nų kruša. Miegodamas jis regėjo mamą: besišypsančią, džiaugs-
mingą, rugiagėlių mėlynumo jos akys gyvai švytėjo, tarsi elemen-
tams šėlstant ji eitų nešina alyvmedžio šakele. Atėjo pasakyti, kad
juodas gedulo puslapis užverstas ir galų gale aušta laimės pažadas.

Sieninis laikrodis rodė 23 valandas 15 minučių. Jis pagalvojo
apie vyrus, šiuo metu geriančius cukranendrių romą, lošiančius
kauliukais arba domino ir glamonėjančius moterų, kurias tuoj dul-
kins, sustangrėjusias krūtis. O jis jau miegojo apsilkęs dryžuotą
medvilninę pižamą.

Niekas nesuprato šitokios žiemojimo eigos. Jau ištisos savaitės,
kai jis turėjo baigtis. Tačiau lietus nesiliovė smarkiai plakęs Gam-
tos ir tvindęs slapčiausių jos griovelių. Babakaras, pašiurpęs nuo

* Medis (kreol.). (Čia ir toliau – vertėjos pastabos ir vertimas iš kreolų kal-
bos, jei nepažymėta kitaip.)

drėgmės, apsiautė chalata ir basas nučiuženo per neskoningai, paskubomis įrengtos vilos kambarių virtinę. Namai savitai išreiškia save. Šis namas bylojo apie vienatvę ir atskirtį. Virtuvėje jis prisipylė stiklinę pieno ir vienu mauku išgėrė, apsitaškė smakrą. Jis niekada nelietė svaigalų ne todėl, kad būtų paisęs religijos, bet nuo jų ėsdavo rėmenį, o tada ir taip prastas gyvenimo skonis dar labiau apkarsdavo.

Kol jis pylėsi dar vieną stiklinę pieno, čaižiai nuaidėjo karštligiškai mygiamas lauko durų skambutis.

Babakaras išėjo į galeriją ir perbėgo per veją nepaisydamas lietaus, basos kojos klimpo į purvą, o traukiant pėdas purvas žlegsėjo. Už tvoros stovėjo bananmedžio lapu prisidengęs vyras. Jaunas. Gražus. Atrodė baikštus. Juodas. Labai juodas. Apsirengęs skarmalais, keista, avėjo raudonais konversais, į kuriuos pro visus plyšius sunkėsi vanduo. Tikriausiai ten būta haitiečio, jų šiame krašte gyvena nesuskaičiuojama daugybė, nepaisant areštų ir vis žvėriškesnių policijos vykdomų grąžinimų prie šalies sienos. Jis sumurmėjo:

– *Fô li vini kounye-a. Li pral mouri!**

Babakaras neapsiriko: atpažino Haičio kreolų kalbą, kurią suprato ne geriau negu gvadelupiečių, ir paklausė prancūziškai:

– Apie ką jūs kalbate? Ar apie mano pacientę?

Vyras neatlyžo ir dar atkakliau kartojo:

– *Li pral mouri!***

Babakaras nuėjo į vidų apsirengti ir pasiimti gydytojo lagaminėlio. Tada grįžo pas haitietį, kuris tupėjo garažo kampe susiėmęs rankomis galvą. Jie susėdo į seną mercedesą, pirtą pusvelčiui iš savanorio techniko pameistrio, kuris pasibaigus darbo sutarčiai rengėsi grįžti į Angulemą. Buvo viena iš tų naktų, kai gali vykti vien

* Reikia, kad jis tuojau pat ateitų. Ji mirs!

** Ji mirs!

tik keisti arba neįprasti dalykai. Tikriausiai panašią naktį Dievas ir sukūrė žmogų su visomis iš to kilusiomis pasekmėmis.

Padarę posūkį, jie įvažiavo į vešlioje augalijoje pasislėpusį kaimelį.

– *Nou rivē**, – pasakė haitietis.

Jis parodė lūšną po gražiu tiesių kaip didžiosios I riešutmedžių guotu. Pagyvenęs vyras žilstelėjusiais plaukais ir apsiašarojusi apkūni moteris stovėjo prie namelio durų. Jiems prisiartinus vyras žegnodamasis tarė:

– *I pati, Movar. I pa atan ou ...***

Jis vėl persižegnojo, tuomet moteris dar garsiau pravirko, jaunasis haitietis irgi prapliupo raudoti.

– Ji jau baigė kančias, – padarė išvadą vyras, teatrališka veido išraiška stebeilydamasis į Babakarą.

Babakarui pasirodė, kad pažįsta tą didingą negra, oriai įsispraudusį į nubrizgusį prieškarinio kirpimo kostiumą. Jis ištiesė ranką.

– Daktare, aš esu Kiprijonas Aristofanas, Pjerponto III komunos mokyklos direktorius.

Jis pristatė savo bičiulius:

– Ji yra Ivliza Dantiu, o jis – Movaras Pompilijus, haitietis, kaip ir velionė Renetė Ovidė.

Staiga vėl prašneko kreoliškai:

– *Pran kouwaj, Movar.****

Iš tiesų atrodė, kad nelaimingasis tuoj susmuks ant grindų ir panirs į letargą. Babakaras atjautė sielvartaujantįjį. Iš patirties žinojo, ką reiškia netekti brangaus žmogaus.

Jis įėjo į namo vidų.

* Atvažiavom.

** Movaras išvažiavo. Jis tavęs nepalaukė.

*** Būk narsus, Movarai.

Žinomas dalykas – gyvenimas prasideda skerdynėmis. Tačiau šios buvo itin kruvinos. Velionei, sakytum, teko susigrumti su priešininku, kurio jėgos smarkiai pranoko josios jėgas. Šioje ne-lygioje kovoje ji visiškai nukraujavo. Pagalvės, paklodės, čiužiniai buvo raudoni. Ant grindų numesti ir emaliuotame dubenyje susukti gulėjo kilpiniai rankšluosčiai. Skerdynes gaubė aitrus kvapas. Babakaras priėjo prie lovos ir priblokštas sustojo. Jokios abejonės: tą, kurią ką tik pakirto giltinė, jis prieš kelias dienas matė gydykloje. Pastebėjo ją. Ne tik todėl, kad buvo tiesiog graži, bet dėl neįprastos jos laikysenos, juolab stebinančios, kad buvo anaip tol nestambaus kūno sudėjimo. Beveik galėjai palaikyti ją mergaičiuke. Švytinčios jos akys buvo pašaipios. Papūstos lūpos tarsi sukurtos patyčioms, žaismingam bučiniui. Jos pilvo sviedinys laikė kilstelėjęs sijono priekį per gerą dvidešimtį centimetrų, atidengdamas glotnias, lyg nulietas kojas trapiais užkulniais ir smulkutėmis pėdomis, apautomis bjauriais *Nike* sportbačiais. Nepaisant nedailios aprangos, ji tiesiog spinduliavo žavesiu. Ji įžūliai atrėmė jo žvilgsnį, tarsi norėdama pasakyti: „Na, ko taip į mane spoksai, ponuli? Be reikalo vargsti. Aš ne tau skirta.“

Tada Babakarą sukrėtė. Ne tylus jos atžarumas, o jo paties jausmai. Jis pirmą kartą išdavė Azeliją. Nors tik akimirką – geidė ir sva-jojo paimti ne ją, o kitą. Susigėdęs nuleido akis ir atsitraukė.

O dabar šią moterį matė negyvą... Vėl žiaurūs likimo, prisie-kusio nepalikti jo ramybėje, pokštai! Iš arčiau apžiūrėdamas kūną pastebėjo, kad jos dešinės rankos pirštai išsukinėti, sulaužyti, vie- nas nutrauktas. Ten, kur kraujavo kairė ranka, pastebėjo į įkandi- mą panašų nerimą keliantį pėdsaką. Toks pat matyti ir po kaklu. Visa tai buvo keista. Ar jis neturėtų reikalauti skrodimo?

Ivliza ėmė vėl žegnotis, atsiklaupė šalia, ir įtarumas pasirodė jam absurdiškas. Dabar Ivliza šluostė sukrešėjusį kraują nuo nauja- gimės – iki šiol ja niekas nesirūpino. Ji neatrodė nė kiek išgąsdinta

to pasaulio, į kurį ką tik atėjo. Tai buvo graži, labai gražutė mergytė, iškilus jos lyties trikampėlis pūpsojo tarp putlučių šlaunų.

– Kas jos tėvas? – sušnabždėjo Babakaras, pakildamas ir eidamas prie Aristofano. – Jis? Movaras?

Aristofanas papurtė galvą ir labai tyliai atsakė:

– Ne! Tai labai paini istorija. Tėvas turbūt liko Haityje. O ji, Renetė, čia atvažiavo prieš kelis mėnesius būdama nėščia. Nepaisydamas pilvo, Movaras su ja susimetė į porą. Atrodo, jie atplaukė tuo pačiu laivu. Abu dirbo pavyzdiniame ūkyje, kur įdarbina tik tapatybės dokumentų neturinčius haitiečius, na, nelegalius pabėgėlius. Stebiuosi, kad gydykloje ja vis dėlto pasirūpino. Merijoje taip pat. Žinote, ji gaudavo motinystės pašalpą.

Jo balsas buvo kupinas pasipiktinimo. Kodėl jie nesodina į kalėjimą visų nelegalių įsibrovėlių, atvykstančių į šalį pasinaudoti nemokama medicinos priežiūra? Babakaras vėl palinko prie naujagimės. Beveik nesužalota to siaubingo šuoro, ji atrodė tikrai pasigėrėtina: apvalūs skruostukai, galvytę dengė tankūs juodi pūkeliai. Jis švelniai paglostė mažą rankelę, ir vaikas atsimerkė.

Tą akimirką viskas buvo nulemta. Mergytė, regis, stebeilijosi į jį, jis ūmai susijaudino, o į galvą ėmė lįsti viena mintis. Anaip tol ne atsitiktinai jį iškvietė pas Renetę.

– Kas apsiims rūpintis vaiku? – nekantriai paklausė.

Aristofanas papurtė galvą.

– Neįsivaizduoju, kaip Movaras įstengtų išmaitinti dar vieną burną dirbdamas tą varganą darbą pavyzdiniame ūkyje. Tikriausiai Ivliza. Ji jau viso tunto vaikų motina. Tiksliai nebežinau – šešių ar septynių, žinoma, kiekvienas nuo kito tėvo. Vienu daugiau ar mažiau – nedaug kas pasikeis.

Šįkart nepritarimas jo balse taip pat buvo aiškiai girdėti. Aristofanas tikrai į tai nesivels. Tai buvo garbingas už dešiniuosius balsuojantis vyras, teisėtai vedęs medicinos seserį, gyvenvietėje turin-

čia savo priimamąjį ir dviratį, kuriuo važiuodavo suteikti žmonėms pagalbos namuose.

„Ji mano. Ji gimė man“, – staiga suvokė įsitikinimo persmelktas Babakaras.

Anksčiau nedavusi ramybės mintis tiesiog sprogo sprogo jo galvoje.

– Aš ją pasiimsiu, – ryžtingai pasakė jis. – Ryte, kai eisiu į meriją dėl motinos mirties liudijimo, pasirūpinsiu ir jos gimimo liudijimu. Atliksiu visus būtinus formalumus.

– Kokius formalumus? – paklausė Aristofanas, pašiaušdamas keterą, kaip paprastai elgdavosi visų, kuriuos laikė už save svarbesniais, akivaizdoje. – Jūs pasiimsit ją? Ką norite pasakyti?

Babakaras kaip tik norėjo nieko daugiau nesakyti, gerklę gniaužė jaudulys. Štai veltui ieškotas vaikas jam sugrąžintas. Tai stebuklas, kurio išpranašauti sapne pasirodė tiesiog švytinti jo motina! Jo siela užtraukė Johano Sebastiano Bacho vertą *Magnificat*. Jis, jau metų metus nesimeldęs, jis, kurio širdis buvo tarsi mirusi, panoro atsigulti kryžiumi ir dėkoti Visagaliui.

– Ar norite ją įdukrinti? – neatlyžo vis agresyvesnis Aristofanas.

– Kaip tik taip! – tarstelėjo Babakaras, kad atsikratytų įkyruolio.

– Mes čia ne... ne Darfūre! – prieštaravo anas išsižeidęs, tarsi tas dalykas būtų menkinęs jo garbę. – Mes Gvadelupoje. Čia reikia taip netvarkomi! Gvadelupa yra, kaip kai kas sakytų, Prancūzija. Mes turime įstatymus. Vaikas taip neįvaikinamas. Rašomas prašymas, patenkama į sąrašą, tada laukiama savo eilės.

Babakaras nebesiklausė. Jis vystė vaiką į kilpinį rankšluostį, nes nieko šiltesnio nebuvo, jokio vilnonio audinio, jokios antklodės, o nakties oras šaltas tam, kas ką tik išlindo iš šilto mamos pilvo. Jis atsistojo, o Ivliza išsižiojusi spoksojo.

– Imk, – sumurmėjo įsprausdamas jai į delną kelis banknotus, ne kažin kiek – ką turėjo kišenėje. – Jei prireiks daugiau laidotu-

vėms ar dar kam nors, žinai, kur mane rasti? Žinai, kur mano kabinetas? Gyvenvietėje, Didžiojoje gatvėje, arba mano kabinete gydykloje?

Ji patvirtindama mostelėjo, Movaras taip pat neprieštaravo. Babakaras spruko niekam nepaspaudęs rankos kaip vagis.

Lauke vis smarkiau siaučiantis vėjas judino juodmedžių guotus ir vaikė debesis. Šis ženklas rodė, kad lietus galų gale trauksis iškristi kitur, pavyzdžiui, kur nors Dominikos pusėje. Babakaras padėjo brangujį nešulį ant užpakalinės automobilio sėdynės. Jį užliejo virpulingas džiaugsmas, tad rankos pasidarė negrabios. Galų gale baigėsi jo kančių kelias. Jis atgavo savo gerį ir išsyk suteikė gyvenimui prasmę. Blausioje lubų lempos šviesoje jis skaitė sveikatos knygelę – regis, vienintelį Renetei priklausančią asmens dokumentą.

Motinos ir vaiko apsaugos centras

Vardas: Renetė Ovidė

Lytis: moteriškoji

Gimimo data: 1980 m. birželio 6 d.

Tautybė: haitietė

Svoris: 50 kg

Ūgis: 1 m 58 cm

Kraujo grupė: A

Jis karštligiškai sklaidė lapus. Visi jos atlikti medicininiai tyrimai buvo neigiami. Nei AIDS. Nei tuberkuliozės. Nei albumino. Nei cholesterolio. Jokios nustatytos ligos. Ji atrodė sveika. O užgeso per valandėlę kaip žvakė. Koks paslaptingas blogis slėpėsi po išorine jaunyste ir sveikata? Nors tai nė nestebina, mirtis juk nuolat triumfuoja prieš gyvenimą. Kol jis ruošėsi išvažiuoti įjungęs atbuli-

nį bėgi, pastebėjo, kad Movaras stovi galerijoje ir stebi jį. Mostelėjo atsisveikindamas, o tas žioplis neatsakė. Išriedėjęs į didįjį kelią, šovė tiesiai.

Moters bėda, kad ji turi pateikti motinystės įrodymus. Devynis mėnesius rodyti visiems matomą pilvą. Vyro pranašumas – jis yra savo sėklos šeimininkas ir sėja ten, kur įsigeidžia. Gudrus turėtų būti tas, kuris tvirtintų, kad jis Renetės nepažinojo. Kad ir vieną vienintelę naktį. Drąsus turėtų būti tas, kuris prieštarautų jo, gydytojo, žodžiui ir tvirtintų, kad vaikas gimė laiku arba ne laiku.

Babakaras visu greičiu nulėkė penkiolika jį nuo namų skyrusių kilometrų – kelias ėjo vingiu. Kai subolavo tamsoje paskendęs namas, pasirodė jam apleistas, beveik gūdus. Nelabai pritaikytas būti skrynele stebuklingai atrastam kūdikiui. Tai buvo *Sogéma* firmos surestas pastatas: *Nou ni bel kaz** – melavo reklama išilgai kelių ir greitkelių. Pastatytas melagingai tradiciniu stiliumi, pagal kurį medis, kampešmedis, gvianinė dikorinija arba sakuočiai pakeičiami betonu. Stogai nudažyti nebe raudonai, o mėlynai – nesuprasi kodėl.

Įeinant į namus naujagimė staiga, kaip įprasta sakyti, paleido dūdas. Babakaras suvokė, kad moters pilve jam paslapčių nėra, o štai apie kūdikių elgesį nieko neišmano.

– Neverk! – sumurmėjo, tarsi ji būtų supratusi. – Mano širdis labai džiaugiasi, kad tave suradau.

Šis pamaloninimas jai buvo nė motais ir ji dar garsiau suklykė. Jis įėjo į garažą ir pastebėjo, – anksčiau tai niekada nekrito į akis, – kokia jame netvarka ir nešvara. Bėgo per sodą paslėpęs vaiką po striuke. Įėjęs į svetainę stengėsi nuraminti paslaptingo įniršio išriestą kūnelį, iki soties traukdamas į save nepakartojamą, į humuso

* Mes turime gražius namus.

kvapą panašų jos kūno aromata. Labai seniai krūtinę spaudęs mazgas atsipalaidavo, jį apėmė laimė. Jis impulsyviai pabučiavo kūdikį.

– Pavadinsiu tave Anaïs, nes toks buvo pirmos mano pažintos haitietės vardas, pirmos moters, kurią, be mamos, mylėjau. Man buvo trylika, ir mama padovanojo knygą labai poetišku pavadinimu. Skaičiau ją vis iš naujo ir iš naujo. Ji mane skatino svajoti. Tu esi atrastas šaltinis, kuris drėkins sudiržusį mano gyvenimą.

Babakaras buvo aistringas, laukinis, iš prigimties nelabai linkęs bendrauti. Nuo tada, kai perėmė daktaro Marsjalia kabinetą, čia gimusio vietinio, kurį visi vadino „tėtušiu Marsjaliu“, kaip Martinikoje sakoma „tėtušis Sezaras“, gyveno visiškai atsiskyręs. Su niekuo nebendravo ir niekas nebendravo su juo. Teturėjo vieną draugą – Hugą Moreną, seną kolumbietį, vedusį šios šalies merginą, kurią atvykęs pasiguldė po kazuarinos medžiu. Jai mirus jis pavojingai parkrito, dalį kūno ištiko paralyžius. Taigi Babakaras kiekvieną vakarą ateidavo pas jį ir stumdavo jo vežimėlį išilgai skardžių. Niekada neįžengdavo į didelį žaliai nutepliotą sakuot-medžio namą ir automobilį pasiimdavo iš ten, kur jį pastatydavo tarnaitė Bobetė, – tiesiai į veją išeinančios galerijos kampe. Apie ką tie vyrai kalbasi, svarstydavo smalsūs kaimynai.

– Dvidešimtame amžiuje, – aiškino Hugas, buvęs meteorologijos inžinierius, – vandens lygis jūroje pakilo maždaug dešimčia centimetrų. Jei tai tęsis, vieną dieną viskas dings. Ši sala greit atsidsurs po vandeniu, kaip ir visos kitos aplink. Gyventojai bėgs iš apsemtų pakraščių ir iš pradžių apsistos kalvų ir kalnų viršūnėse. Bet to nepakaks. Jūra juos pasivys ir apsems. Iš Karibų liks tik prisiminimas. Čia liks vien violetinės bangos su baltomis putų karūnomis.

Meilei ar – kaip kam geriau įvardinti – seksui Babakaras turėjo meilužę Karmen, iš Santo Domingo kilusią kirpėją, mat jos visos iš ten kilusios. Du ar tris kartus per savaitę ji ateidavo pagaminti ska-

nių patiekalų, apskalbti, išlyginti skalbinių ir miegoti šalia, jos neatstumdavo jo tylėjimo bangos, nei naktis skrodžiantys košmarai.

Tokią akimirką Babakaras neturėjo kitos išeities, tik šauktis ją pagalbon tikėdamasis, kad ji neišjungė telefono ir, nepaisydama vėlyvo laiko, atsilieps į jo skambutį.